

Izvorni znanstveni članak
UDK 378.147:811.111'243:81'276.6:351.74:808.543

Primljen 24. 5. 2007.
Prihvaćen 9. 10. 2007.

PRIČAM TI PRIČU (UTJECAJ PRIČA O PODRIJETLU RIJEČI NA PAMĆENJE NOVOGA VOKABULARA)

Tajana Bašić, Vesna Pleša*

Visoka policijska škola, Ravnateljstvo policije, Zagreb

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati utjecaj dubinske obrade informacija (u našem slučaju priča o podrijetlu riječi) na pamćenje novog vokabulara. Istraživanje je provedeno na uzorku od 92 studenta prve godine studija kriminalistike na Visokoj policijskoj školi u Zagrebu, podijeljenih u dvije skupine. Prva skupina trebala je memorirati značenje 20 riječi policijske struke samo na temelju prijevoda, a druga skupina trebala je memorirati iste riječi, ali na temelju dodatnih objašnjenja (etimoloških korijena ili popularne priče) uz svaku riječ. Dobivena je statistički značajna razlika između dviju skupina ispitanika koja potvrđuje hipotezu da dodatna objašnjenja o podrijetlu riječi pospješuju usvajanje vokabulara.

Ključne riječi: vokabular, pamćenje, dubinska obrada informacija, podrijetlo riječi

UVOD

Učenje vokabulara poprima sve veći udio u učenju stranih jezika. Memoriranje je dobilo negativnu konotaciju zbog besmislenog učenja napamet, primjerice cijelih tekstova, gramatičkih pravila, nepravilnih glagola itd. Međutim, memoriranje smislenih riječi, fraza, pa čak i cijelih rečenica smatra se bitnim sastavnim dijelom učenja jezika. Netko će usvojiti riječi i dijelove rečenica jednostavno kao posljedicu izlaganja jeziku kroz slušanje i čitanje – što se naziva *slučajno* učenje. Ali većina riječi mora se učiti *namjerno*, tj. mora biti namjerno pohranjena u dugoročnu memoriju (Thornbury, 2006:128). Podjela na automatsko pamćenje i pamćenje koje zahtijeva napor uvelike se podudara s podjelom na slučajno i namjerno (Zarevski, 1995:56). Pamćenje koje stječemo svjesnim naporom zovemo eksplicitno pamćenje, a pamćenje značenja riječi i pojmova, gramatičkih pravila za slaganje rečenica itd. semantičko pamćenje. Po Tulvingu (1972) semantičko je pamćenje nužno za uporabu jezika.

Učenju i usvajanju vokabulara na nastavi može se pridonijeti postupcima koji potiču prijenos iz kratkoročne u dugoročnu memoriju (Lewis, 1996). Ti se postupci nazivaju

* Tajana Bašić, Visoka policijska škola, Avenija Gojka Šuška 1, Zagreb; e-mail: tbasic@fkz.hr

* Vesna Pleša, Ravnateljstvo policije, Ilica 335, Zagreb; e-mail: vplesa@mup.hr

mnemotehnike, a služe zadržavanju materijala koji bismo inače najvjerojatnije zaboravili. Mnemotehnike se ne koriste umjesto klasičnih načina podučavanja, nego služe obogaćenju, poboljšanju i nadopuni dobrih načina učenja.

Craik i Lockhart su još 1972. pokazali da ponavljanje poboljšava upamćivanje samo onda kad se informacije ponavljaju na „dubinski” i smisleni način – pasivno ponavljanje ne dovodi do boljeg upamćivanja. Stoga je ta teorija nazvana teorijom dubinske obrade informacija. Strategije dubinske obrade informacija koje poboljšavaju dosjećanje su učinkovite jer stvaraju povećanu dubinu procesuiranja (veću uključenost u materiju) (Elliott et al., 2000:325).

Prema Craikovom i Lockhartovom (1972) „modelu dubine obrade informacija pri pamćenju”, vjerojatnost zadržavanja informacija ovisi o tome do koje je razine ili dubine obrađena pri kodiranju (Zarevski, 1995:58). Što je dublje i elaboriranije obrađena informacija, veća je vjerojatnost njenog zadržavanja (Zarevski, 1997:188).

Ako nam informacija treba na duži rok, nastojimo je tako kodirati da je što uspješnije pohranimo. Po Craiku i Tulvingu (1975), za vjerojatnost zadržavanja informacija nije više bitna samo dubina do koje se obrađuje nego i širina ili elaboriranost kodiranja.

CILJ

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati utjecaj dubinske obrade informacija (u našem slučaju priča o podrijetlu riječi) na pamćenje novog vokabulara.

Razlog zbog kojeg smo se odlučili za podrijetlo riječi je što nas studenti često pitaju zašto se nešto baš tako kaže na stranom jeziku. Obično odgovaramo da se jedna stvar na engleskom jeziku zove *a pen*, a druga *a book* i da se ne može uvijek reći **zašto** se određene riječi koriste za određene stvari. No, je li to uvijek točan odgovor? Upravo pitanje „zašto” vodi dobrom razumijevanju i povezivanju činjenica, koje učeći „mehanički” nikad ne provodimo u dovoljnoj mjeri (Zarevski, 1997:189). Znatiželja je prirodni fenomen koji treba poticati jer nas ona navodi na istraživanje (Elliott et al., 2000).

Stoga smo se odlučili provjeriti hipotezu da će studenti bolje memorirati novi vokabular ako im se ispriča priča o podrijetlu tog vokabulara.

METODOLOGIJA

1. Ispitanici

U istraživanju su sudjelovala 92 studenta prve godine studija kriminalistike. Ispitanici su podijeljeni u dvije skupine od 46 studenata. Svi su sudjelovali dobrovoljno u istraživanju za vrijeme redovne nastave.

2. Instrumentarij

Za procjenu razine poznavanja vokabulara u ovom istraživanju koristili smo se inicijalnim upitnikom od 20 riječi razina poznavanja, što je stupnjevano skalom Likertovog tipa od 1 do 3. Ponuđene tri kategorije intenziteta definirane su na sljedeći način:

- 1 - riječ potpuno nepoznata
- 2 - riječ poznata po čuvenju, ali je značenje nepoznato
- 3 - riječ poznatog značenja.

Uz definiranje stupnja poznavanja riječi zaokruživanjem, za kategoriju 3 Likertove skale, studenti su dodatno trebali upisati značenje riječi kako bi se odgovor naknadno verificirao od strane ispitivača.

Za obradu rezultata korišten je programski paket SPSS pomoću kojeg su izračunati deskriptivni parametri te hi-kvadrat test (χ^2 test) na razini značajnosti $p < 0.05$.

3. Postupak istraživanja

Istraživanje je bilo anonimno i provedeno je u vrijeme održavanja redovne nastave. Sastojalo se od tri dijela:

- 1) Inicijalnim upitnikom od 20 riječi provedeno je istraživanje s ciljem utvrđivanja razine njihova poznavanja sukladno prethodno definiranim kategorijama Likertove skale te rezultatima T-testa za nezavisne uzorke kojim je u preliminarnom ispitivanju potvrđeno da ne postoji statistički značajna razlika između eksperimentalne i kontrolne skupine u poznavanju navednih riječi.
- 2) Uslijedila je obrada riječi koja se razlikovala za odabrane A i B skupine ispitanika. Kontrolna skupina (A) saznala je samo značenje svake pojedine riječi. U eksperimentalnoj skupini (B) poslužili smo se dubinskom obradom informacija, tj. uz značenje ispričana je za svaku riječ priča koja objašnjava njezino podrijetlo, i to na način kako slijedi:

skupina A) *Balaclava* – maskirna kapa, kapa s prorezima za oči, fantomka

skupina B) *Balaclava* – maskirna kapa, kapa s prorezima za oči, fantomka

Vrsta kape koja otkriva samo lice, a može imati i samo proreze za oči. Dobila je ime po predgrađu Sevastopola na jugu Ukrajine. U Krimskom ratu (1853. – 1856.) *Balaklava* je bila baza za snabdijevanje savezničke vojske prilikom opsade Sevastopola. Britanskim postrojbama slale su se takve pletene kape kako bi ih zaštitile od hladnog vremena. *Balaclava* se prvotno plela od vune, a u današnje vrijeme izrađuje se i od različitih drugih materijala, poput svile, pamuka itd. Rabi se u zimskim sportovima poput skijanja i skijanja na dasci da se lice zaštititi od hladnoće. Rabe je i specijalne vojne i policijske postrojbe te razbojnici kao masku za lice.

skupina A) ***Belisha beacon*** – prometni stup na pješačkom prijelazu

skupina B) *Belisha beacon* – prometni stup na pješačkom prijelazu

Crno-bijeli stup koji na vrhu ima narančastu kuglu s trepćućim svjetlom. Nalazi se s obje strane ceste ili ulice i označava pješački prijelaz. Dobio je ime po britanskom ministru prometa Leslieju Hore-Belishi, koji ga je uveo 1934. godine.

skupina A) ***Black Maria*** – marica, vozilo za prijevoz uhićenika

skupina B) *Black Maria* – marica, vozilo za prijevoz uhićenika

Vozilo za prijevoz uhićenika i zatvorenika. Iako se pouzdano zna da se *black* odnosilo na boju vozila, postoji priča da je Maria bilo ime snažne crkinje u Bostonu koja je policiji pomagala ugrurati zatvorenike u vozilo.

skupina A) ***Bobby*** – bobi, pozornik u *Metropolitan Police*

skupina B) *Bobby* – bobi, pozornik u *Metropolitan Police*

Naziv za policajca nastao od nadimka Bobby Sir Roberta Peela, prvog ministra unutarnjih poslova Velike Britanije koji je 1829. osnovao *Metropolitan Police Force (Scotland Yard)*.

skupina A) ***Caught red-handed*** – uhvaćen okrvavljenih ruku; uhvaćen na djelu

skupina B) *Caught red-handed* – uhvaćen okrvavljenih ruku; uhvaćen na djelu

Izraz se koristi više od sto godina (Brewer spominje 1870. godinu). Zasniva se na metafori ubojice uhvaćenog s krvavim rukama iz vremena kada se ubojstva nisu činila pištoljima, nego bodežima i palicama. Smatra se da je pridjev *redhanded* u značenju „kriv” prvi put uporabio Sir Walter Scott u romanu *Ivanhoe*.

skupina A) ***Cold turkey*** – hladna puretina; bez pripreme; nagao i potpun prekid uzimanja droge

skupina B) *Cold turkey* – hladna puretina; bez pripreme; nagao i potpun prekid uzimanja droge

Ova fraza u značenju ‘bez pripreme’ potječe iz 1910. godine. Dodatno značenje naglog i potpunog prekida uzimanja droge (posebice heroina), nakon kojeg nastaje apstinencijska kriza, zabilježeno je prvi put 1922. godine. Izvorno značenje „hladna puretina” pripisuje se tome što se hladna (pečena) puretina može jesti bez dodatne pripreme.

skupina A) ***Jailbird*** – zatvorska ptičica, česti zatvorenik

skupina B) *Jailbird* – zatvorska ptičica, česti zatvorenik

Riječ se rabi za zatvorenika i bivšeg zatvorenika, posebice povratnika. Ptičica je kolokvijalni

izraz za zatvorenika još iz 16. stoljeća u Velikoj Britaniji. Asocira na lov ptica i njihovo zatvaranje u kavez te bijeg iz zatočeništva, primjerice na metaforu „ptičica je odletjela”. Od sredine 19. stoljeća ptičica je i kolokvijalni izraz za zatvorsku kaznu, pa *doing bird* znači služenje zatvorske kazne.

skupina A) ***K-9 (canine)*** – pas; policijski odjel vodiča i službenih pasa

skupina B) *K-9 (canine)* – pas; policijski odjel vodiča i službenih pasa

K-9 se zbog sličnosti izgovora s rječju *canine* (od latinske riječi *caninus*) rabi u značenju pas. Izraz *K-9 Corps* (služba vojnih pasa) postao je popularan 1940-ih i ušao je u široku uporabu kako u vojsci, tako i izvan nje. Također se rabi i za policijske odjele vodiča i službenih pasa.

skupina A) ***Mace spray*** – raspršivač za osobnu zaštitu

skupina B) *Mace spray* – raspršivač za osobnu zaštitu

Mace je zaštićeno ime suzavca u raspršivaču. Najčešće se rabi za samoobranu. Danas je to zaštićena robna marka *Mace Security International*. Mnoge druge tvrtke danas proizvode slične raspršivače.

skupina A) ***Miranda warning*** – Miranda upozorenje

skupina B) *Miranda warning* – Miranda upozorenje

Prije uhićenja, policajci u SAD-u moraju osumnjičenicima pročitati prava koja se zovu Miranda upozorenje. Ime potječe od odluke Vrhovnog suda *Miranda protiv Arizone* iz 1966. godine. Kada je policija uhitila i ispitivala Ernesta Mirandu, informacije koje im je dao iskorištene su na suđenju protiv njega. Bilo je to izravno kršenje Petog amandmana Američke povelje prava. Miranda se žalio tvrdeći da je došlo do kršenja njegovih prava. Vrhovni sud mu je uvažio žalbu i otada se svakome pri uhićenju čita Miranda upozorenje:

1. Imate pravo šutjeti i odbiti odgovoriti na pitanja.
2. Sve što kažete može se upotrijebiti protiv vas na sudu.
3. Imate pravo prestati odgovarati na moja pitanja kad god želite.
4. Imate pravo na odvjetnika prije nego razgovarate sa mnom, šutjeti sve dok ne razgovarate s njim i pravo na njegovo prisustvo dok vas se ispituje.
5. Želite li odvjetnika, ali ga ne možete platiti, sud će vam ga osigurati bez naknade.
6. Razumijete li sva ova prava koja sam vam objasnio?
7. Sada kad sam vas upozorio na vaša prava, želite li odgovoriti na moja pitanja bez nazočnosti odvjetnika?

skupina A) ***Mustard gas*** – iperit (otrovni plin)

skupina B) *Mustard gas* – iperit (otrovni plin)

Iperit pripada skupini plikavaca koji su dobili ime zato što uzrokuju opekline. Međutim, plikavci također uzrokuju i velika oštećenja očiju, dišnog sustava i unutarnjih organa. Ime je dobio po mirisu koji nalikuje gorušici, češnjaku ili hrenu. Ni na koji način nema veze sa senfom koji se koristi u kulinarske svrhe. Prvi ga je otkrio Frederick Guthrie 1860., premda je moguće da je to bio i M. Depretz još 1822. godine.

skupina A) *Tear gas* – suzavac; *CS gas* – CS plin, kapljevina, suzavac

skupina B) *Tear gas* – suzavac; *CS gas* – CS plin, kapljevina, suzavac

Suzavci su zajedničko ime za tvari koje, u niskim koncentracijama, uzrokuju bol u očima, suzenje i nemogućnost držanja otvorenih očiju. Suzavci se rabe uglavnom u vojnim vježbama i policijskim akcijama. Tri najvažnija predstavnika suzavaca jesu: CN, CS i CR. Učinkoviti su, a rizičnost po zdravlje je niska.

CS plin se koristi kao sredstvo za suzbijanje nereda i obično se smatra da nije smrtonosan. Otkrila su ga dva Amerikanca, Ben Carson i Roger Staughton, 1928. godine, po čijim inicijalima i nosi ime.

skupina A) **Kevlar – kevlar; neprobojni prsluk**

skupina B) Kevlar – kevlar; neprobojni prsluk

Godine 1965., u laboratoriju kompanije *DuPont*, znanstvenica Stephanie Kwolek sa skupinom znanstvenika izrađuje vlakno iznimnih svojstava. To je vlakno pet puta jače od čelika jednake težine. Od otkrića kevlaru do prvog izrađenog komercijalnog proizvoda prošlo je 10 godina (1975.) kada se na tržištu pojavio prvi prsluk neprobojan za metke izrađen od kevlaru. Kombinacija male težine, prilagodljivosti i udobnosti daju kevlaru širok spektar uporabljivosti – od sportske opreme i zaštitne odjeće do motornih dijelova i užadi koja se rabi prilikom svemirskih istraživanja.

skupina A) *Pelican crossing* – pješački prijelaz na kojem se pritišće tipkalo za zeleno svjetlo

skupina B) *Pelican crossing* – pješački prijelaz na kojem se pritišće tipkalo za zeleno svjetlo

Vrsta pješačkog prijelaza obilježenog crnim i bijelim prugama i semaforom na kojem pješaci pritišću tipkalo za zeleno svjetlo kada žele prijeći ulicu. Riječ *pelican* je skraćena od *pedestrian light controlled crossing* (pješački prijelaz na kojem semaforom upravljaju pješaci).

skupina A) **Pig – svinja; pogrđni naziv za policajca**

skupina B) Pig – svinja; pogrđni naziv za policajca

Smatra se da je ovaj pogrđni naziv za policajca nastao 1960-ih godina. Prema jednom

objašnjenju, riječ potječe od plinskih maski koje je nosila interventna policija 1960-ih koje su imale filtre u obliku svinjske gubice. Prema drugom objašnjenju, riječ potječe iz *Životinjske farme* Georgea Orwella na kojoj su svinje upravljale farmom i lišavale slobode ostale životinje. Međutim, ta su objašnjenja netočna. Prvo, riječ se rabila bar 150 godina prije 1960-ih. Izraz svinja za policajca pojavljuje se 1811. u *Lexiconu Balatronicum*. Drugo, u *Životinjskoj farmi* policajci su bili psi, a ne svinje. Zapravo, riječ dolazi iz kriminalnog miljea, a u široku uporabu ulazi 1960-ih godina.

skupina A) **Red tape – crvena vrpca; birokracija**

skupina B) Red tape – crvena vrpca; birokracija

Nekadašnji običaj engleskih odvjetnika i vladinih dužnosnika bio je vezati dokumente crvenom vrpcom. U prenesenom značenju taj izraz prvi koristi Charles Dickens (1812. – 1870.) za opisivanje službenih formalnosti.

skupina A) **Sandwich course – tečaj kombinirane teorije i prakse**

skupina B) Sandwich course – tečaj kombinirane teorije i prakse

Tečaj (uključujući i tečajeve za obuku policajaca) u kojem se izmjenjuju teorija i praksa. Izmjena teoretskog i praktičnog znanja asocijala je tvorce izraza na slojeve šunke i sira u sendviču.

skupina A) **Sarin – sarin (bojni otrov)**

skupina B) Sarin – sarin (bojni otrov)

Sarin je otkriven 1938. godine u Wuppertal-Elberfeldu u Njemačkoj, a dobio je ime po svojim izumiteljima Schraderu, Ambrosu, Rüdrikeru i van der LINdeu. Sarin je, inače, kao sredstvo masovnog uništenja privlačan teroristima jer ga nije teško proizvesti, a i u maloj količini može ubiti više tisuća ljudi. Teško ga je otkriti jer je bez mirisa, vremensko djelovanje mu je vrlo kratko, a 26 puta je ubojitiji od cijanida. Bitno je podsjetiti da su teroristi već napali sarinom 1995. godine u tokijskoj podzemnoj željeznici. Članovi japanskog kulta *Aum Shinrikyo* bacili su sarin u tokijski metro i na taj način usmrtili 12 i ozlijedili više od pet tisuća ljudi, od kojih mnogi još uvijek pate od dišnih i drugih zdravstvenih tegoba.

skupina A) **Scotland Yard – Scotland Yard, sjedište londonske *Metropolitan Police***

skupina B) Scotland Yard – Scotland Yard, sjedište londonske *Metropolitan Police*

Sjedište londonske *Metropolitan Police* koja je nadležna za London (osim za City, za koji je nadležna *City of London Police*) osnovao je 1829. godine Sir Robert Peel. Sjedište se nalazilo u četvrti Whitehall, Westminster. Pozornici su ulazili u zgradu koristeći stražnji ulaz u ulici Scotland Yard, te se uskoro to ime počelo koristiti u prenesenom značenju za londonsku policiju, a posebno za njezin kriminalistički odjel. Ime ulice Scotland Yard potječe iz

srednjega vijeka (X. – XII. st.) kada se u londonskoj četvrti Whitehall nalazio dvorac koji je pripadao škotskim kraljevima. Iako je danas sjedište u novoj zgradi, nazvanoj *New Scotland Yard*, koja se nalazi u blizini željezničke postaje Victoria, naziv Scotland Yard ili samo Yard je i dalje ostao sinonim za *Metropolitan Police*.

skupina A) **Smoking gun – pištolj koji se dimi; nepobitan dokaz, corpus delicti**

skupina B) Smoking gun – pištolj koji se dimi; nepobitan dokaz, corpus delicti

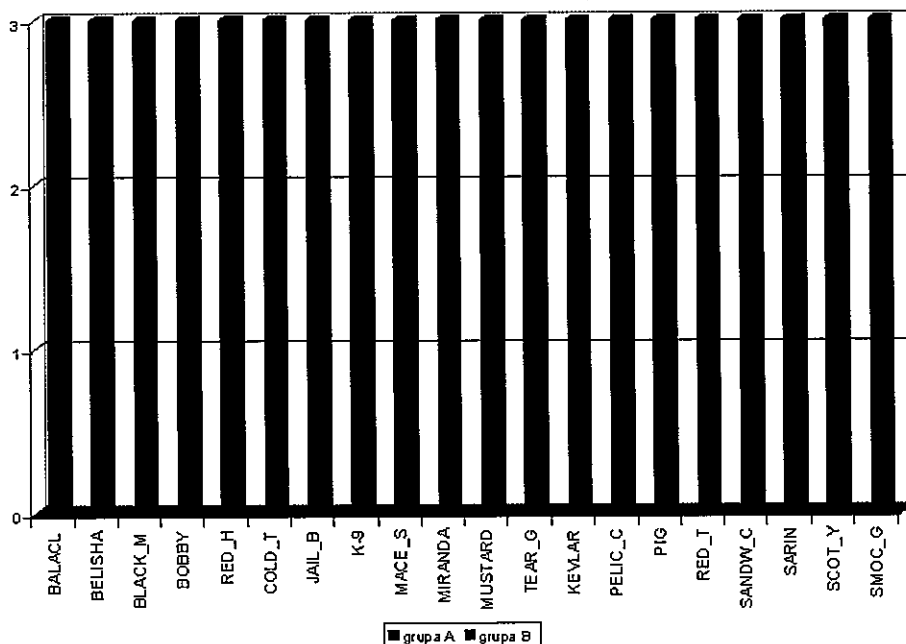
Ovaj izraz u značenju ‘nepobitan dokaz krivnje’ je relativno novijeg podrijetla. Prvi put ga je uporabio republikanski kongresnik Barber Conable tijekom istrage slučaja *Watergate*. Nakon što je preslušao vrpcu s razgovorom između Richarda Nixona i H. R. Haldemana, Conable je izjavio da mu to slični na pištolj koji se dimi, u značenju da je iz vrpce očigledno da je Nixon pristao zataškati stvar. Možda Conable i nije prvi koji je uporabio taj izraz, ali je svakako prvi kojemu se za to pripisuje zasluga.

Pomalo čudi da je izraz novijeg datuma, s obzirom na to da je slika tako jasna i očita. Arthur Conan Doyle u *The Gloria Scott*, priči o Sherlocku Holmesu objavljenoj 1893. godine, rabio je izraz *smoking pistol*, ali u doslovnom, a ne prenesenom značenju. Također se izraz odnosio na slučaj ubojstva, a današnja uporaba je uglavnom u političkom kontekstu.

3) Nakon četiri sata, da bi se uklonio efekt recentnosti, svaka je skupina trebala napisati značenje svake pojedine riječi.

REZULTATI I RASPRAVA

Grafički prikaz 1: Prosječne vrijednosti rezultata skupine A i skupine B

Tablica 1: hi-kvadrat test

BALACLAVA	X ² test = 23.905 df 2 N = 92 p = 0.000
BELISHA BEACON	X ² test = 6.567 df 2 N = 92 p = 0.037
BLACK MARIA	X ² test = 1.011 df 1 N = 92 p = 0.315
BOBBY	X ² test = 3.823 df 1 N = 92 p = 0.050
CAUGHT RED HANDED	X ² test = 7.123 df 1 N = 92 p = 0.008
COLD TURKEY	X ² test = 7.522 df 1 N = 92 p = 0.006
JAIL BIRD	X ² test = 3.450 df 1 N = 92 p = 0.063
K-9	X ² test = 9.638 df 1 N = 92 p = 0.002
MACE SPRAY	X ² test = 1.259 df 1 N = 92 p = 0.262
MIRANDA WARNING	X ² test = 8.364 df 1 N = 92 p = 0.002
MUSTARD GAS	X ² test = 2.215 df 1 N = 92 p = 0.137
TEAR GAS	X ² test = 8.118 df 1 N = 92 p = 0.004
KEVLAR	X ² test = 6.093 df 1 N = 92 p = 0.000
PELICAN CROSSING	X ² test = 1.276 df 2 N = 92 p = 0.528
PIG	X ² test = 0.155 df 1 N = 92 p = 0.694
RED TAPE	X ² test = 9.347 df 2 N = 92 p = 0.009
SANDWICH COURSE	X ² test = 1,100 df 2 N = 92 p = 0.577
SARIN	X ² test = 7.067 df 2 N = 92 p = 0.029
SCOTLAND YARD	X ² test = 0.924 df 2 N = 92 p = 0.630
SMOKING GUN	X ² test = 24.396 df 2 N = 92 p = 0.000

Iz grafičkog prikaza rezultata eksperimentalne i kontrolne skupine uočljiva je značajna razlika u razini znanja u korist eksperimentalne skupine koja je dobila dodatna objašnjenja. Međutim, prema rezultatima pojedinačnih hi-kvadrat testova, statistički značajna razlika na razini $p < 0.01$ dobivena je u 9 slučajeva (*balaclava*, *caught red handed*, *K-9*, *Miranda warning*, *tear gas*, *kevlar*, *red tape*, *smoking gun*), u 3 slučaja (*Belisha beacon*, *bobby*, *sarin*) x-kvadrat test je značajan na 5% ($p < 0.05$), dok u 8 slučajeva nije zabilježena statistički značajna razlika između razine znanja analiziranih skupina ispitanika, što se može objasniti na sljedeći način:

kod nekih riječi, poput *Black Maria*, *jailbird* i *pig*, doslovnim prevodenjem na hrvatski jezik lakše je prepoznati značenje u kontekstu i žargonu policijske struke, što je u podjednakoj mjeri uspjelo ispitanicima A i B skupine. Primjerice, točan odgovor za značenje riječi *Black Maria* dalo je čak 92,4% ispitanika skupina A i B, za riječ *jailbird* 87%, a riječ *pig* gotovo 92,4% ispitanika obje skupine.

U preostalih pet riječi (*mace spray*, *mustard gas*, *pelican crossing*, *sandwich course*, *Scotland Yard*) nije dobivena statistički značajna razlika između eksperimentalne B i kontrolne A skupine, a razlog tomu bi mogla biti činjenica što su nepotpuni prijevodi

studenta, naknadnom verifikacijom od strane ispitivača, vrjednovani nižom vrijednošću od zaokružene. Primjerice, ispravan prijevod riječi *sandwich course* glasi ‘tečaj kombinirane teorije i prakse’, što je ispravno napisalo 56% ispitanika skupine B, dok je njih 26,1% napisalo ‘tečaj’, što se nije priznalo kao točan odgovor. Zatim, za *pelican crossing* prijevod ‘pješački prijelaz’ nije vrjednovan kategorijom 3 jer ispravan prijevod glasi ‘pješački prijelaz na kojem se pritišće tipkalo za zeleno svjetlo’ itd.

ZAKLJUČAK

S obzirom da smo dokazali postavljenu hipotezu, zalažemo se za veću uporabu etimologije u nastavi stranih jezika.

Napominjemo da ovakav način obrade riječi izvan konteksta nije uobičajen u predmetnoj nastavi te je upitnik od 20 riječi poslužio isključivo u svrhu ovog istraživanja. Autori se zalažu za učenje vokabulara u kontekstu. U samom nastavnom procesu taj isti vokabular će se pojaviti u tekstovima udžbenika. Kada učenici pitaju zašto se nešto kaže baš tako, nastavnici dobiju razumljivu želju za objašnjavanjem, što može dovesti do poteškoće ako su objašnjenja neutemeljena. Učenicima treba objasniti da neka pitanja pomažu, a neka ne, jer odgovori na njih ne postoje. No, gdje god postoji odgovor, nastavniku predlažemo da zadovolji intelektualnu znatiželju svojih učenika. Nastavnik je često puta i učenik jer traži odgovore i uči zajedno s učenicima suočavajući se s pravim problemima i izazovima. Ukoliko nema spreman odgovor, može od učenika tražiti da se posluže rječnicima i internetom i sami dođu do rješenja. Objašnjenja (eng. *explanations*) su neka vrsta odgovora koja uključuju samo nastavnika (eng. *teacher-centred*). Stoga je potrebno potaknuti učenike (*student-centred*) da sami dođu do rješenja (eng. *exploration*) (Lewis, 1996). Na taj način, učenici imaju aktivniju ulogu preuzimajući odgovornost za učenje i odabirući kako će, a ponekad i što će učiti. (Elliott et al., 2000)

Potrebna su dodatna istraživanja da bi se utvrdilo pomaže li ovakav pristup novom vokabularu izravnom učenju riječi ili samo neizravno povećava motivaciju za učenjem riječi. Međutim, sa sigurnošću možemo utvrditi da navedeni pristup djeluje podjednako motivirajuće kako na učenike, tako i na nastavnike.

LITERATURA

- Crowther, J. (ur.) (2001): *Oxford Guide to British and American Culture*. UK, Oxford University Press.
- Summers, D. (ur.) (1992): *Longman Dictionary of English Language and Culture*. UK, Longman.
- Elliott, N. S., Kratochwill, R. T., Littlefield Cook, J., Travers, F. J. (2000): *Educational Psychology: Effective Teaching, Effective Learning*. USA, McGraw Hill Companies.

- Gačić, M. (2004): *Rječnik prava, međunarodnih odnosa, kriminalistike i forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti*. Zagreb, Naklada Ljevak.
- Hoad, T. F. (ur.) (2003): *The Concise Oxford Dictionary of English Etymology*. UK, Oxford University Press.
- Lewis, M. (1996): *The Lexical Approach*. UK, Language Teaching Publications.
- Lewis, M. (1997): *Implementing the Lexical Approach*. UK, Language Teaching Publications.
- Room, A. (1987): *Dictionary of Britain*. UK, Oxford University Press.
- Thornbury, S. (2006): *An A-Z of ELT*. Oxford, Macmillan Publishers Limited.
- Zarevski, P. (1995): *Psihologija pamćenja i učenja*. Jastrebarsko, Naklada Slap.
- <http://www.answers.com/topic/zebra-crossing>
- <http://www.businessballs.com/clichesorigins.htm>
- <http://www.word-detective.com/back-d2.html>
- <http://www.wordorigins.org/wordorc.htm>
- <http://www.fun-with-words.com>

TELLING A STORY (IMPACT OF STORIES ABOUT WORD ORIGIN ON THE MEMORIZATION OF NEW VOCABULARY)

Summary

The purpose of this research was to assess the impact of deep-processing (in our case, stories based on the origin of words) on the memorization of new vocabulary. The research was carried out on the sample of 92 first-year students of the Criminal Investigation Studies at the Police Academy in Zagreb. We divided the students in two groups. The first group had to memorize the meaning of 20 words related to police vocabulary only on the basis of their meaning. The second group of students had to memorize the same words, but was also given additional information about each word (its origin, popular tales about some words). The statistics showed a significant difference between the two groups, which confirmed the hypothesis that additional information about the origin of words influences vocabulary acquisition.

Key words: vocabulary, memory, deep-processing, origin of words